

Звіт
директора Інституту людини
Київського університету імені Бориса Грінченка
Безпалько Ольги Володимирівни
(01.09.2014 – 01.10.2015)

Шановний Вікторе Олександровичу! Шановні колеги та студенти!

Проміжок часу, на який припадає моє звітування та підведення підсумків роботи нашої команди, співпав з непростим періодом реформування системи вищої освіти в країні. Ми активно долучилися до імплементації закону України «Про вищу освіту», розробивши нові освітні профілі, засновані на компетентнісних засадах для спеціальностей, за якими здійснюється підготовка майбутніх фахівців, визначили вектори переходу Інституту до нової якості освіти, її відповідні критерії та показники.

Одним з базових критеріїв якості освіти є *рівень професорсько-викладацького складу*. Нині на постійній основі в Інституті працює 73 співробітника. З них 58 – це науково-педагогічні працівники. Кількість викладачів з науковим ступенем складає 85 %. Цьогоріч ми підсилили кадровий склад кафедр. Членами нашого колективу стали кандидат педагогічних наук, доцент Луцько Катерина Василівна, кандидати психологічних наук Краєва Оксана Анатоліївна, Фурман Вікторія Вікторівна, викладачі Шпильова Інна Сергіївна, Мороз Ольга Володимирівна. Маємо нового заступника директора з наукової роботи, кандидата педагогічних наук, доцента Лях Тетяну Леонідівну та помічника директора з ІКТ Горбатюк Світлану Валеріївну, методиста заочного відділу Воткаленко Олену Ігорівну.

 Кадровий склад кафедр 						
Назва кафедри	Доктори наук	Професори	Кандидати наук	Доценти	Викладачі без наукового ступеня	Подали на звання доцента
Кафедра загальної, вікової та педагогічної психології	2	2	13	4	1	1
Кафедра практичної психології	2	2	8	2	1	1
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи	1	2	8	3	2	-
Кафедра анатомії і фізіології людини	-	-	7	4	4	-
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти	1	-	3	3	4	1
Разом	6	6	39	16	12	3

У 2014 році захистили кандидатські дисертації за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія Клібайс Тетяна Володимирівна, Цибулько Інна Олександрівна. В цьому році маємо також свого першого докторанта, доцента кафедри загальної, вікової та педагогічної психології Столярчук Олесю Анатоліївну.

У порівнянні з минулим роком викладачі Інституту помітно активізували роботу щодо отримання вчених звань доцента. Наразі чекаємо рішення колегії МОН щодо присудження вченого звання доцента Таран О.П., Столярчук О.А., Тохтамишу О.М. Але на кожній кафедрі є достойні

претенденти на це звання, яким у цьому році необхідно докласти зусиль, щоб завершити виконання вимог, визначених в університеті, для отримання звання доцента.

Кожного звітного періоду ми традиційно розглядаємо динаміку контингенту наших студентів. Оскільки детальний аналіз вступної кампанії 2015 року був проведений на зборах трудового колективу 19 серпня і презентація оприлюднена на сайті Інституту обмежується лише базовими показниками.

		Результати вступної кампанії в Інституті людини		
	2014	2015	Динаміка	
Денна	200	244	+44	
Заочна	83	77	-6	
Разом	283	321	+38	

У цьому році ми маємо позитивну динаміку збільшення кількості першокурсників порівняно з минулим роком на 38 осіб. Така ж позитивна динаміка спостерігається і в наборі на контракт денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» – на 36 осіб більше, ніж минулого року.

		Бакалаврат денна форма навчання(контракт)			
	2014		2015		
	Обсяг	Зараховано	Обсяг	Зараховано	
Соціальна педагогіка	35	8	35	31	
Соціальна робота	10	7	10	8	
Практична психологія	35	34	35	30	
Психологія	15	12	15	13	
Корекційна освіта	15	15	40	30	
Разом	110	76	135	112	

Наразі в Інституті здобувають освіту **1041** студент. З них **688** на денній, та **353** - заочній формі навчання. Загалом маємо збільшення контингенту студентів на 31 особу, що складає одну академічну групу.

Загальна чисельність студентів

Спеціальності	Бюджет		Контракт		Разом	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Соціальна педагогіка	96	100	248	215	344	315
Практична психологія	85	79	336	332	421	411
Психологія	47	56	50	58	97	114
Соціальна робота	35	55	27	29	62	84
Корекційна освіта (Логопедія)	37	50	49	67	86	117
Разом:	300	340	710	701	1010	1041

Ми врахували прорахунки минулорічної вступної кампанії і маємо досить гарні результати вступу. Високим показником набору на спеціальність «Соціальна педагогіка» маємо завдячувати, насамперед, ректору Огнев'юку В.О. за суттєве зменшення вартості першого року. Під час цієї вступної кампанії ми упровадили досвід колег Гуманітарного інституту, коли до набору першокурсників, магістрів та спеціалістів залучаються безпосередньо представники кафедр, і це дало позитивні результати. Тому у вересні вчена рада Інституту ухвалила рішення про те, що наприкінці року кафедри визначають своїх представників, які будуть здійснювати набір під час вступної кампанії разом з представниками директорату. Зважаючи на те, що зараз проходить перегляд ліцензійних обсягів відповідно до «Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29 квітня 2015 року, у якому немає спеціальностей «Практична психологія», «Соціальна педагогіка», ми вже зараз маємо розробити нові стратегії профорієнтаційної роботи, щоб витримати жорстку конкуренцію в боротьбі за абітурієнтів у 2016 році. Передовсім треба розпочати з вивчення та адаптації до наших спеціальностей досвіду кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Гуманітарного інституту.

Водночас, збільшення контингенту студентів створило і певні труднощі. Сьогодні на **35** груп денної та **21** групи заочної форми навчання маємо лише **16** аудиторій. Тому ми вимушені в окремі дні працювати за ще більш щільним розкладом, тобто викладачі в один день матимуть пари і в першу, і в другу зміни. Ми не можемо ставити пари всім викладачам в аудиторіях зі смарт дошками. Щоб звільнити аудиторний фонд, ми ще в минулому році рекомендували викладачам проводити окремі практичні заняття на базі різних закладів та організацій, як пишуть в зарубіжній літературі безпосередньо «в полі». Більшість викладачів переглянула свої робочі плани, і винайшла можливість для проведення таких занять. Найбільш активно їх практикують викладачі кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, загальної, вікової та педагогічної психології. На жаль, дуже інертними щодо цього є викладачі кафедри практичної психології.

Вже навіть стало традицією розміщувати інформацію про такі заняття викладачами та студентами у соціальних мережах, що дає можливість оцінити якість таких занять студентами під час коментування. Завдяки цьому окремим студентам було запропоновано роботу в різних організаціях та установах. Таку практику ми активно продовжуватимемо і в цьому навчальному році.

Багато зусиль у минулому навчальному році було докладено для підготовки успішного проходження первинної акредитації спеціальностей «Соціальна робота», «Корекційна освіта» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» та ліцензування магістратури з цих спеціальностей. Дякую завідувачам Веретенко Тетяні Григорівні, Мартинчук Олені Валеріївні та всім викладачам кафедр, які активно долучилися до підготовки акредитаційних та ліцензійних справ.

Одним із критеріїв якості освіти нами визначено *«Технології освітнього процесу»*. Оскільки багато викладачів проходили переобрання за конкурсом, вони проводили відкриті заняття. Аналіз цих занять, обговорення їх на кафедрах засвідчує, що викладачам потрібно працювати над удосконаленням змістового наповнення лекцій, способами представлення та візуалізації матеріалу. Донині переважна більшість лекцій проходять в усталеному форматі інформування з презентаційним супроводом, і, почасти, з такими формами активізації студентів як мозковий штурм, запитання чи наведення прикладу. На жаль, маємо епізодичність у взаємовідвідуванні лекцій, практичних, семінарських занять з метою обміну досвідом, підвищення професійного рівня молодих викладачів.

Аналізуючи організацію освітнього процесу в Інституті, не можу оминати питання трудової дисципліни. Користування мобільними телефонами викладачів під час пар, спілкування недержавною мовою на парах та кафедрах, невчасна підготовка робочих програм, невиправдані вимоги щодо необхідності пар тільки у певні дні та час є свідченням того, що кожному з нас ще треба працювати над тим, щоб наші персональні дії і особисті пріоритети не суперечили корпоративним цінностям Університету.

У контексті професійної підготовки та пошуку додаткових джерел фінансування актуальним є питання додаткових платних освітніх послуг. У звітному періоді сума зароблених Інститутом коштів за ці послуги склала близько 30 тис. грн. Принагідно зауважу, що саме стільки коштувала програмне забезпечення «Живий звук», який Університет придбав для студентів спеціальності «Корекційна освіта».

Додаткові освітні послуги

№	Вид послуги	Структурний підрозділ	Сума	Примітка
1	Курс «Корекційна робота з аутичними дітьми»	Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти	2000,00	Шульженко Д.І., доктор психологічних наук, професор
2	Курс «Ігрова терапія та арт-терапія»	Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти	7500,00	Таран О. П., кандидат психологічних наук
3	Курс «Основи групового психоаналізу»	Кафедра практичної психології	11000,00	Стефаненко Н.І., ст..викладач
4	Курс «Методика соціально-психологічного тренінгу»	Кафедра практичної психології	2600,00	Нагула О.Л., кандидат психологічних наук
5	Курс «Основи казко терапії»	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи	4355,00	Журавель Т.В., кандидат пед..наук
6	Консультаційні послуги	Кафедра практичної психології	900,00	
7	Консультаційні послуги	Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти	850,00	
Разом:			29100,00	

Як бачимо з таблиці, в цьому напрямку працювали активно лише дві кафедри: практичної психології, спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти. Хочу наголосити, що третину цієї суми привнесла у матеріальний фонд університету викладач кафедри практичної психології Н.І. Стефаненко. На її курси завжди аншлаг у студентів. По закінченні курсів всі студенти отримали сертифікати, а бакалаврам ці курси також були вписані у додатки до дипломів. У цьому році нам треба думати про розширення спектру платних послуг. Кожна кафедра має забезпечити принаймні один платний курс чи інші види послуг або зусиллями власних викладачів, чи шляхом залучення інших спеціалістів, освітні послуги яких будуть актуальні для студентів для набуття професійних компетентностей. Ми плануємо, що у діагностично-консультаційному центрі та «Центрі Логотренажер» будуть також запроваджені додаткові платні послуги для киян.

У минулому році кафедрами Інституту була проведена ґрунтовна робота щодо *інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу*. На сторінках кафедр були розміщені робочі програми навчальних дисциплін, методичні рекомендації до курсових, магістерських робіт, завдання для практик. Досить активно проходила робота щодо розроблення ЕНК. Проте, як бачимо з таблиці, майже 60% відсотків курсів не сертифіковані. Проблемою наразі залишається і активне використання викладачами сертифікованих курсів або принаймні окремих матеріалів до них.

Електронні навчальні курси

Кафедра	Розроблено ЕНК	Сертифіковано ЕНК
Кафедра анатомії і фізіології людини	40	24
Кафедра практичної психології	33	3
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи	30	8
Кафедра загальної, вікової та педагогічної психології	29	10
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти	29	4
Разом	161	49

Певні здобутки за звітний період маємо і в науковій роботі. Насамперед хочу зазначити, що у 2015 році ми започаткували два заходи всеукраїнського рівня: проведення II етапу Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у галузі «Корекційна та соціальна педагогіка» і спільно з Академією педагогічних наук України «Перших соціально-педагогічних читань імені Ірини Дмитрівни Зверевої».

Досить високою була наукова активність викладачів. Насамперед спостерігається позитивна тенденція до збільшення кількості публікацій викладачів у журналах, які входять до переліку науково-метричних баз.

Кількість наукових статей

Назва кафедри	Фахові видання	Науково-метричні
Анатомії і фізіології людини	12	10
Загальної, вікової та педагогічної психології	25	4
Практичної психології	26	9
Соціальної педагогіки та соціальної роботи	49	14
Спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти	30	6

Проте донині проблемою залишається систематичне оприлюднення наукових доробок викладачів у репозиторії. На жаль, зазвичай це відбувається дуже активно наприкінці року, коли викладачі максимально намагаються заповнити портфоліо для отримання високих показників свого рейтингу.

Інституційний репозиторій

Назва кафедри	2013	2014	2015
Анатомії і фізіології людини	29	92	5
Загальної, вікової та педагогічної психології	29	76	22
Практичної психології	14	40	3
Соціальної педагогіки та соціальної роботи	30	75	23
Спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти	16	70	10

За минулий рік співробітниками Інститут підготовлено лише 4 посібника до навчальних дисциплін. Це «Психогенетика» (автори Маруненко І.М., Тимчик О.В., Неведомська Є.О.) та «Генетика людини з основами психогенетики» (автори Маруненко І.М., Тимчик О.В., Неведомська Є.О.); «Психологія сучасної сім'ї» (Столярчук О.А.), «Асистент учителя в інклюзивному класі» (Мартинчук О.В., Найда Ю.М.).

В університетському конкурсі наукових робіт на здобуття премії імені Бориса Грінченка у номінації «За наукові досягнення» 3 місце було присуджене монографії «Компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутніх психологів» (Авторський колектив: Лозова О., Вакуліч Т., Кайріс О., Нагула О., Тохтамиш О., Подшивайлова Л., Таран О., Циганчук Т., Рафіков О.) кафедри практичної психології.

У цьому році також маємо оформлені авторські права на такі публікації: «Генетика людини з основами психогенетики» (Маруненко І.М., Тимчик О.В., Неведомська Є.О.), «Медико-соціальні основи здоров'я» (Маруненко І.М., Тимчик О.В.).

Упродовж року викладачі кафедр проводили різноманітні наукові заходи: семінари, круглі столи, майстер класи.

 Наукові заходи, проведені кафедрами 				
Назва кафедри	Конференції	Круглі столи	Семінари / тренінги	Майстер- класи
Анатомії і фізіології людини	4 <small>(співорганізатори)</small>	4	6	1
Загальної, вікової та педагогічної психології	-	5	3	4
Практичної психології	3 <small>(організатори, співорганізатори)</small>	5	3	6
Соціальної педагогіки та соціальної роботи	2	5	11	10
Спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти	1		2	3

Для прикладу обмежуся лише окремими з них: круглий стіл «Сучасна освіта очима студентів» (Сорокіна О.А.); майстер-класи «Ілюзії та реалії соціальної толерантності у кризові періоди суспільного життя» (Петрунко О.В.), «Організація профілактичної роботи з підлітками, які перебувають у конфлікті із законом» (Журавель Т. В.); методичний семінар «Аутична дитина: особливості та напрямки корекції» для вчителів-логопедів та вчителів дефектологів дошкільних навчальних закладів Дарницького району м. Києва (Таран О.П.).

Досить плідно у цьому році пройшли тижні кафедр. Їх суттєвою відмінністю від попередніх років були різноманітні інноваційні форми роботи для студентів із залученням відомих вітчизняних науковців, партнерів з інших установ та громадських організацій.

Проте переважно маємо тиждень кафедри для самої кафедри, бо, на жаль, дуже мало представників інших кафедр відвідують заходи своїх колег. Не запрошуються і представники інших вишів, роботодавців, що обмежує можливості популяризації Університету та Інституту, обміну досвідом, знайомства з інноваціями у соціальній сфері.

Упродовж року активно працювало і студентське наукове товариство. Маємо кілька призових місць у Всеукраїнських олімпіадах та конкурсах. Перше місце у Всеукраїнському конкурсі наукових робіт у галузі «Корекційна та соціальна педагогіка» посіла Качуровська Вікторія (науковий керівник Лях Т.Л.); третє місце у галузі «Психологія» - Лимар Тетяна (науковий керівник Циганчук Т.В.). На Всеукраїнській олімпіаді з соціальної педагогіки перемогла Файдюк Олена (науковий керівник Снітко М.А.).

Успішним можемо вважати і дебют наших студентів на Всеукраїнській олімпіаді з корекційної освіти. Студентка Воронько Валерія отримала грамоту «За високий рівень теоретичної підготовки», а Малієнко Олександра грамоту «За оригінальність наукової ідеї».

Вийшов перший випуск започаткованого у минулому році електронного журналу «Наукові здобутки студентів Інституту людини».

В Університеті завершено виконання наукової теми «Філософські, освітологічні та методичні засади компетентнісної особистісно-професійної багатoproфільної університетської освіти». У вересні 2015 року вченою радою Інституту на наступні п'ять років затверджено тему науково-дослідної роботи «Становлення особистості в умовах суспільних трансформацій». Це зумовлює необхідність у цьому навчальному році визначення кафедрами напрямів дослідження у контексті обраної проблеми.

Традиційно активно в Інституті проходить соціально-гуманітарна робота. Усього за звітний період було проведено більше 150 заходів виховного, розвивального, пізнавального характеру та охоплено ними більше 6200 студентів. Оскільки лідерство-служіння є пріоритетом Університету

значна увага у соціально-гуманітарній роботі приділялась благодійності та волонтерству. Не перераховуючи усі заходи, зупинимось на тих формах організації взаємодії з місцевою громадою та громадою міста Києва, які були започатковані та проведені уперше.

Під час акції «За чисте довкілля» та «Місячника із благоустрою» була налагоджена співпраця із КП УНЗ Дніпровського району з метою прибирання та благоустрою мікрорайону «Березняки».

У рамках традиційної щорічної акції «Великодній кошик» уперше до співпраці були залучені приватні підприємства, зокрема ресторан "Гриль-паб «Цех №1». Студенти та співробітники ресторану відвідали із подарунками територіальний центр соціального обслуговування Деснянського району міста Києва, відділення соціально-медичної реабілітації дітей з ДЦП, розумово відсталих дітей та дітей з ураженням ЦНС з порушенням психіки; відділення соціальної допомоги вдома; відділення соціально-побутової реабілітації "Університет третього віку".

Упродовж року студенти активно залучалися до благодійних акцій у партнерстві з громадськими та благодійними організаціями: спільно із Міжнародною благодійною організацією «Цивілізація» - акція по збору коштів для бійців АТО, які знаходяться на лікування та реабілітації; участь студентів в ініціативі «Крила щедрості й турботи» для пенсіонерів с. Мар'їнка Донецької обл.; благодійні акції по збору гуманітарної допомоги для дітей із сімей переселенців «Збери дитину до школи» тощо.

Можемо також вітати ініціативу студради - створення та наповнення ВЛОГУ студентів Інституту людини (відео каналу на платформі Ютуб).

В організації соціально-гуманітарної роботи зі студентами маємо враховувати, що процес соціалізації молоді проходить в складних трансформаційних умовах. Тому нам треба докладати багато зусиль, щоб формувати у студентів цінності лідерства-служіння, активну громадянську позицію, виховувати патріотизм. Ми маємо цінувати студента як Людину,

обговорювати зі студентами суспільні проблеми, підтримувати студентські ініціативи, надавати їм необхідну психолого-педагогічну підтримку, не бути байдужими, коли необхідно коректно зробити зауваження щодо, на жаль, нерідко вживаного молодіжного сленгу чи ненормативної лексики в аудиторії, недоречного зовнішнього вигляду студентів, неприпустимості окремих вчинків чи поведінки, некоректності, а почасти й агресивності у коментарях в соціальних мережах стосовно Університету та окремих викладачів. Це завдання не лише кураторів, а всіх співробітників Інституту.

Важливу роль у забезпеченні якості освіти відіграє *матеріально-технічна база*. У цьому році, незважаючи на наші територіальні обмеження, ми зробили значний поступ у створенні кабінетів практичної підготовки власними зусиллями викладачів та студентів.

Прикладом фандрейзингу вважаємо кафедру спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти. Результатом співпраці викладачів кафедри (завідувач Мартинчук О.В., старший викладач Найда Ю.М.) з Всеукраїнським фондом «Крок за кроком» стали придбання меблів, навчально-методичних матеріалів, канцтоварів для центру «Логотренажер» на загальну суму близько 20 тис. грн.

Особливим структурним підрозділом, який має лише наш Інститут є навчально-методичний центр соціально-психологічних тренінгів. У цьому році він продовжував діяльність з надання інформаційних, консультаційних, посередницьких послуг студентам, викладачам, практикам соціальної сфери, співпрацю з державними та неурядовими організаціями.

За звітний період до науково-методичного центру звернулося 1239 користувачів, із них: 1092 студентів та 51 викладач Інституту людини та 72 представників громадських організацій, студенти та викладачі з інших навчальних закладів. До книжкового фонду НМЦ соціально-психологічних тренінгів за звітний період надійшло близько 150 найменувань нових надходжень з педагогіки, соціальної роботи, соціальної педагогіки, логопедії, психології в друкованому варіанті та близько 40 книжок на електронних носіях. Поповнено каталог на 35 авторефератів та 108 дисертацій в електронному вигляді.

У співпраці з громадськими організаціями України «Благополуччя дітей», «Ла Страда», Всеукраїнський громадський центр «Волонтер», партнерство «Кожній дитині», ВМГО «Національна організація скаутів України» на базі центру були проведені презентації та тренінгові заняття для студентів та викладачів Інституту людини, викладачів вищих навчальних закладів; соціальних педагогів, психологів м. Києва.

Продовжувалася робота віртуального методичного центру соціальної педагогіки. За звітний період працівниками центру було здійснено розсилку 20 книжок, 14 статей в електронному вигляді у 42 навчальних заклади України, у яких здійснюють підготовку соціальних педагогів, анонсувалися нові публікації, конференцій та інші події у галузі соціальної педагогіки. Через он-лайн систему виконувалися замовлення з підбору літератури та надання консультацій. Зважаючи на зміни у переліку напрямів підготовки та спеціальностей у наступному році доцільно активно позиціювати віртуальний центр і як центр соціальної роботи, запровадити відповідні розсилки у ВНЗ, в яких здійснюється підготовка соціальних працівників. Це також буде додаткова реклама Університету та Інституту у галузі соціальної роботи.

Результати звітного періоду є базисом для виконання таких *пріоритетних завдань* у наступному році:

- доопрацювання освітніх профілів з урахуванням нового переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;
- запровадження нових технологій та підходів у формуванні професійних компетентностей студентів;
- відпрацювання моделі використання ІКТ у навчальному процесі студентів денної та заочної форм навчання;
- визначення кафедрами перспективних напрямів дослідження за науково-дослідною темою «Становлення особистості в умовах суспільних трансформацій»;
- робота кафедр над створенням наукових продуктів інноваційного характеру, збільшення кількості публікацій у міжнародних наукометричних виданнях, індексу цитувань; покращення якості наукових доробок;
- розширення спектру додаткових освітніх послуг;
- укріплення філософії-лідерства служіння, шляхом розвитку соціальної активності студентів, участі у проектах, благодійних акціях, волонтерській роботі тощо;
- презентація та популяризація у різних формах досягнень студентів та викладачів Інституту в Університеті, місті, Україні.